

ПРО СТАН ВИКОНАННЯ У 2025 РОЦІ УГОДИ МІЖ ДЕПАРТАМЕНТОМ ОСВІТИ І НАУКИ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ ТА КОМІТЕТОМ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОФСПІЛКИ ПРАЦІВНИКІВ ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ НА 2021-2025 РОКИ

Угода між Департаментом освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації та комітетом Одеської обласної організації Профспілки працівників освіти і науки України на 2021-2025 роки (далі -**Угода, обласна Угода**) - це акт соціального партнерства, на підставі якого в певній мірі регулюються трудові відносин та вирішуються соціально-економічні питання щодо прав та інтересів працівників та здобувачів освіти Одеської області.

Стан виконання Угоди у закладах та установах освіти 82 територіальних громад (крім Маразліївської ТГ), в 10 закладах вищої, 3 фахової передвищої та 5 професійної освіти Одеської області, де діють первинні профспілкові організації галузевої Профспілки.

Сторони Угоди, керуючись принципами соціального діалогу, усвідомлюючи відповідальність за функціонування і розвиток закладів і установ освіти, необхідність покращення матеріального становища працівників, сприяли підвищенню якості освіти, результативності діяльності закладів освіти, створенню умов для їхньої стабільної та ефективної роботи, брали участь у діючих органах соціального партнерства, зокрема в обласній тристоронній соціально-економічній раді.

З метою регулювання виробничих, трудових відносин, режиму праці і відпочинку, організації навчального процесу в різних форматах комітет Одеської обласної організації Профспілки працівників освіти і науки України:

- забезпечував нормативними документами з питань трудового законодавства профспілкові органи підвідомчих організацій обласної організації Профспілки, проводив навчання з питань законодавства про працю, застосування його норм у період війни;

- спрямовував звернення в органи державної влади, освітньому омбудсмену, співпрацював з керівниками закладів освіти та органами управління освітою з метою попередження порушень норм чинного законодавства, неприпустимості прийняття нових законодавчих актів, які звужують права працівників освіти, брав участь в ініційованому Профспілкою працівників освіти і науки України флешмобі проти збільшення педагогічного навантаження учителів та запровадження строкових трудових договорів.

Голова Одеської обласної організації Профспілки працівників освіти і науки України брала участь у засіданні робочої групи Міністерства освіти і науки України щодо внесення змін до Порядку поділу класів на групи під час вивчення окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів) у державних, комунальних закладах загальної середньої освіти.

Комітет Одеської обласної організації Профспілки працівників освіти і науки України співпрацював з Департаментом освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації, КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», Радою ректорів Одеського регіону в організації та проведенні заходів, спрямованих на підвищення професійної майстерності педагогічних та науково-педагогічних працівників. Це конкурс «Учитель року - 2025», конкурс на здобуття Премії Одеської обласної організації Профспілки працівників освіти і науки України молодим ученим у 2025 році.

З метою забезпечення повної зайнятості працівників, уникнення необґрунтованого скорочення, порушень при розподілі педагогічного навантаження проводили спільні консультації з керівниками органів місцевого самоврядування, управління освітою та закладів освіти.

У зв'язку із запровадженням Закону України «Про дошкільну освіту» з 01 січня 2025 року комітет обласної організації надавав роз'яснення та здійснював моніторинг ситуації щодо реалізації на місцях даного закону в частині зменшення педагогічного навантаження вихователів та відповідно збільшення оплати праці, розрахунку тривалості щорічних відпусток тощо.

Вчасно, з 01.01.2025, запроваджено новий закон лише у 25 територіальних громадах, ще в 16 ТГ – у I півріччі 2025 року, у всіх інших – лише з 1 вересня 2025 року.

Під час розгляду звернення працівників закладів освіти Стрюківської громади були виявлені порушення п. 6.2.5 Угоди щодо встановлення неповного навантаження без згоди вчителя, за наявності годин за фахом, у закладі загальної середньої освіти; невідповідність штатного розпису закладу дошкільної освіти Типовим штатним нормативам закладів дошкільної освіти, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.06.2025 №844, та безпідставна відмова в переведенні асистента вихователя на посаду вихователя. Оскільки питання не вдалося врегулювати на місцевому рівні, було спрямоване звернення до освітньої омбудсменки, яка в свою чергу звернулася до Державної служби якості України. У процесі розгляду звернення ДСЯО було підтверджено порушення трудових та професійних прав працівників, про що поінформовано всі зацікавлені сторони. Питання перебуває на контролі.

Комітет Одеської обласної організації Профспілки працівників освіти і науки України спільно з Департаментом освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації здійснював контроль за дотримання на місцях встановлених чинним законодавством **норм тривалості робочого часу і відпочинку для працівників галузі, наданням щорічних основних та додаткових відпусток** відповідної тривалості згідно з чинним законодавством та колективними договорами.

У 67 територіальних громадах надавали додаткові відпустки за роботу з важкими і шкідливими умовами праці, за особливий характер праці, у 63 ТГ – за ненормований робочий день від 1 до 7 днів медсестрам, керівникам закладів освіти, секретарям, друкаркам, помічникам вихователів, бібліотекарям, практичним психологам, бухгалтерам, економістам, водіям, завгоспам. Водночас необхідно зазначити, що незважаючи на наявність відповідних положень у колективних договорах, не надавали жодних додаткових відпусток у 12 територіальних громадах: Великодолинській, Зеленогірській, Лиманській сільській, Любашівській, Мологівській, Новокальчевській, Овідіопольській, Піщанській, Плахтіївській, Татарбунарській, Шабівській, Ширяївській.

Для попередження порушень норм чинного законодавства здійснювали громадський контроль за додержанням законодавства про працю в установах та закладах освіти, співпрацювали з органами управління освітою ТГ, проводили роз'яснювальну роботу. Для здійснення правозахисної роботи з питань трудового законодавства та підвищення правової освіти підготовлено 28 інформаційних бюлетенів, надано роз'яснення та юридичні консультації 178 працівникам за їхніми зверненнями.

Виконуючи свої зобов'язання Сторони Угоди здійснювали громадський **контроль за своєчасною і в повному обсязі виплатою заробітної плати**, в тому числі за період відпусток.

Працівники виконавчого апарату комітету порушували питання оплати праці на зустрічах з представниками місцевих рад, органів управління освітою, Департаменту освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації.

Заробітна плата протягом року виплачувалася своєчасно, двічі на місяць, у терміни, встановлені колективними договорами. Оплата за період щорічних відпусток та допомога на оздоровлення педагогічним працівникам здійснювалися одноразово до початку відпустки відповідно до вимог законодавства, за винятком деяких закладів вищої освіти, де виплачували помісячно зі спецфонду.

Водночас необхідно наголосити, що рівень заробітної плати працівників освіти у 2025 році був критично низьким: середня заробітна плата в Україні, за даними Державної служби статистики, становила 21 473 грн, у сфері освіти - 14 593 грн. Галузевою Профспілкою була проведена велика робота щодо підвищення заробітної плати педагогічним, науково-педагогічним та іншим працівникам освіти, це: перемовини з органами влади та масові звернення, петиції, флешмоби. У результаті була прийнята постанова Кабінету Міністрів України від 26.12.2025 №1749 «Деякі питання оплати праці педагогічних та науково-педагогічних працівників», якою запроваджено збільшення посадових окладів освітян.

Протягом року проводили моніторинг стану дотримання законодавства і положень обласної Угоди у сфері оплати праці та вживали заходи за фактами виявлених порушень, спільно з Департаментом постійно аналізували залишки освітньої субвенції.

Аналіз розмірів **надбавки за престижність педагогічної праці** в закладах освіти територіальних громад свідчить, що 14 територіальних громад забезпечували високий рівень надбавки за престижність педагогічної праці для всіх типів закладів освіти - **30%**, а саме: Біляївська, Вигодянська, Визирська, Знам'янська, Саф'янівська, Фонтанська, Маяківська, Дачненська, Нерубайська, Петровірівська, Плахтіївська, Піщанська, Таїровська, Усатівська.

У розмірі 20% посадового окладу надбавку виплачували в 24 територіальних громадах, Національному університеті «Одеська юридична академія», Ізмаїльському державному гуманітарному університеті, Одеському національному економічному університеті, Одеській державній академії будівництва та архітектури, Одеській академії неперервної освіти Одеської обласної ради, КЗ «Балтський педагогічний фаховий коледж», КЗ «Білгород-Дністровський педагогічний фаховий коледж», КЗ «Одеський педагогічний фаховий коледж», Березівське вище професійне училище НУ «Одеська політехніка», ДПТНЗ «Одеський професійний ліцей технологій та дизайну».

Водночас у мінімальному розмірі 5% надбавку за престижність педагогічної праці виплачували всім педагогічним працівникам в Ананьївській та Овідіопольській територіальних громадах, Національному університеті «Одеська політехніка», Одеському національному технологічному університеті. У Південноукраїнському національному педагогічному університеті ім. К.Д.Ушинського надбавку за престижність праці педагогічним працівникам не встановлювали.

Доплати за вчені звання і ступені педагогічним та науково-педагогічним працівникам виплачували відповідно до пункту 2 статті 59 Закону України «Про вищу освіту» у фіксованих розмірах: 33% - професор, 25% - доцент, старший науковий працівник; доктор наук - 25%, доктор філософії (кандидат наук) - 15%, почесний професор - 20% в усіх закладах вищої та фахової передвищої освіти.

Надбавку науковим працівникам за стаж наукової роботи відповідно до статті 36 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність» та постанови Кабінету Міністрів України від 24 березня 2021 року №370 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України 14 квітня 2004 р. №494» («Про затвердження Порядку виплати надбавки за стаж наукової роботи») в розмірі від 10-30% посадового окладу встановлювали в усіх закладах вищої освіти.

Матеріальне стимулювання педагогічних працівників, переважно за професійні досягнення педагогів та результати досягнень учнів (олімпіади, конкурси, спортивні змагання), а також до ювілейних дат та професійних свят здійснювалося лише в 31 територіальній громаді. Виплата надбавок, премій за науково-дослідну роботу, раціональну й ефективну організацію праці та високу результативність у навчально-виховній роботі, створення позитивного іміджу та ділової репутації закладів освіти, впровадження сучасних форм та методів навчання, підготовку до акредитації, до ювілеїв здійснювали в усіх закладах вищої, фахової передвищої та професійної освіти, крім Білгород-Дністровського педагогічного фахового коледжу.

Високий рівень заохочувальних виплат спостерігається у Болградській, Визирській, Коноплянській та Куяльницькій громадах; середній рівень — в Арцизькій, Буджацькій, Вилківській, Іванівській, Маяківській, Південнівській та Подільській громадах.

У 57 територіальних громадах **надбавки за складність і напруженість**, а також за виконання особливо важливої роботи застосовувалися для окремих категорій працівників. Найпоширеніші надбавки (до 50%) отримували директори ЗЗСО, ЗДО, ЦПРПП, заступники директорів, бухгалтери та спеціалісти з охорони праці. Менш поширені надбавки (10-45%) – водії, медичні сестри, бібліотекарі, технічні працівники. В окремих випадках надбавки досягали 100% – переважно для бухгалтерів у Кулевчанській ТГ. Встановлювали **надбавки за високі досягнення** у праці, за виконання особливо важливої роботи в розмірі від 40 до 100% в Одеському національному економічному університеті; в розмірі 50% - Національному університеті «Одеська юридична академія», Державному університеті інтелектуальних технологій та зв'язку, КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради», в інших - до 50 %.

У 25 територіальних громадах, Міжнародному гуманітарному університеті, Одеській державній академії будівництва та архітектури, КЗ «Білгород-Дністровський педагогічний фаховий коледж», КЗ «Одеський педагогічний фаховий коледж», Березівському вищому професійному училищі НУ «Одеська політехніка», Одеському професійному ліцеї технологій та дизайну, Одеському професійному ліцеї сфери послуг ПНПУ, Одеському вищому професійному училищі автомобільного транспорту, Одеському центрі професійно-технічної освіти такі надбавки не встановлювали.

Матеріальну допомогу на оздоровлення відповідно до постанови КМУ №1298 від 30.08.2002 непедагогічним працівникам виплачували в 69 територіальних громад. В 6 громадах надавали лише окремій категорії працівників із складу господарсько-обслуговуючого персоналу. Не надавали матеріальну допомогу, в тому числі на оздоровлення, працівникам Державного університету інтелектуальних технологій і зв'язку, Міжнародного гуманітарного університету.

Преміювання всіх категорій працівників здійснювали в переважній більшості громад у розмірі від 20% до 300% посадового окладу, крім Березівської, Великомихайлівської, Великопосківської, Захарівської, Зеленогірської, Новоборисівської, Новокальчевської, Савранської, Саратської, Тузлівської, Цебриківської та Ширяївської ТГ.

В Арцизькій, Балтській, Долинській, Кулевчанській, Плахтіївській, Слобідській, Старомаяківській, Теплицькій територіальних громадах премію надавали тільки педагогічним працівникам закладів освіти. Також у 15 територіальних громадах преміювали працівників зі складу обслуговуючо-господарського персоналу, тренерів-викладачів, спеціалістів відділів освіти та окремих категорій адміністративного складу закладів освіти.

Грошову винагороду за сумлінну працю та зразкове виконання службових обов'язків відповідно до обласної Угоди в розмірі посадового окладу отримали всі педагогічні працівники закладів ЗЗСО, ЗДО, ЗПО в 59 територіальних громадах. Середній розмір винагороди по області склав 88,7%.

Низькі відсотки виплати грошової винагороди для педпрацівників усіх закладів освіти в Піщанській ТГ (10%), Арцизькій ТГ (20%), Подільській ТГ (25%); у ЗЗСО найнижчі показники цієї виплати в Савранській ТГ (20%), Ширяївській (40%); у ЗДО - в Миколаївській ТГ (20%), Савранській (30%); у ЗПО - в Миколаївській ТГ (20%), Савранській (30%).

У ході аналізу інформації щодо кількості **педагогів-наставників** та надання їм доплати в розмірі 20 % посадового окладу відповідно до статті 23 Закону України «Про повну загальну середню освіту» встановлено, що наставництво впроваджено та забезпечено виплату доплати в повному обсязі в Балтській, Василівській, Великодальницькій, Вилківській, Кодимській, Лиманській сільській, Таїровській, Чорноморській міській громадах.

Водночас зафіксовано випадки часткового або неналежного виконання законодавчої норми. Так у Бессарабській ТГ із 6 наставників доплату отримують лише 3, Затишанській ТГ 7 наставникам доплата не здійснюється. В Подільській ТГ- 6 наставникам встановлено доплату в зменшеному розмірі 10%, Саратській ТГ - одному наставнику встановлено доплату в зменшеному розмірі 10 %, двом - 20 %, що свідчить про порушення вимог закону щодо фіксованого розміру доплати.

Аналіз виконання п. 6.3.7 обласної Угоди і колективних договорів щодо **додаткової оплати праці за роботу в нічний час** показує, що у 2025 році лише у 42 територіальних громадах та у 8 закладах вищої, фахової передвищої та професійної освіти здійснювали оплату в розмірі 40%.

За результатами моніторингу виконання вимог **Закону України «Про охорону праці»** у закладах освіти Одеської області, загальна сума коштів, спрямованих на реалізацію заходів з охорони праці становить 62979 тис. грн. Найбільші обсяги фінансування зафіксовано в Болградській, Окнянській, Ізмаїльській, Саратській та Ананіївській територіальних громадах. У частини громад фінансування мінімальне або відсутнє.

Покращилась ситуація з медичними оглядами: у 62 територіальних громадах проходження обов'язкових медичних оглядів працівників освіти забезпечено безкоштовно за рахунок засновників. У 2 громадах медогляди були оплачені частково, у 3 громадах витрати на медогляди компенсували шляхом виплати премій, що теж є порушенням, у 20 ТГ працівники освіти проходили медогляди за власний рахунок, вартість яких коливалася від 400 грн до 2000 грн.

Протягом 2025 року комітет Одеської обласної організації Профспілки працівників освіти і науки України **організовував оздоровлення та відпочинок** членів Профспілки та членів їхніх сімей у санаторіях України, закладах відпочинку та у власному Дитячому закладі оздоровлення і відпочинку «Перлина». У санаторіях України та реабілітаційних відділеннях санаторно-курортних закладів пройшли лікування та відновили здоров'я 277 осіб відповідно до обласної програми та за путівками, придбаними профорганізаціями самостійно; в інших закладах оздоровлення - 82 особи.

Відпочинковими заходами охоплено 5172 працівники, в тому числі: в пансіонатах, спортивно-оздоровчих таборах, на базах відпочинку – 1958 працівників, в ДЗОВ «Перлина» - 143 працівники, іншими видами відпочинку скористались 3071 працівник. У спортивно-оздоровчих таборах, на базах відпочинку «Карпати», «Буковель» відпочили 69 студентів, іншими видами відпочинку охоплено 620 студентів.

Фінансування оздоровчих та відпочинкових заходів здійснювалося за рахунок коштів бюджету комітету Одеської обласної організації Профспілки працівників освіти і науки України, бюджетів територіальних, первинних профспілкових організацій, спонсорів, а також за власні кошти працівників. Загальна сума коштів, витрачених на оздоровлення та відпочинок профспілковими організаціями, склала 2223,9 тис. грн.

Протягом 2025 року за матеріальною допомогою до комітету обласної організації звернулись 104 особи, яким надана матеріальна допомога на суму 488,0 тисяч гривень. Переважна кількість звернень була викликана умовами воєнного часу, а саме: у зв'язку з пошкодженням житла, пораненнями та загибеллю спілчан у результаті ракетних обстрілів російською федерацією.

Зокрема, надана матеріальна допомога членам Профспілки: працівникам Ліцею №1 м. Білгорода-Дністровського, які постраждали внаслідок ракетного удару російської армії по ліцею 23.06.2025 під час робочого часу, а також родичам загиблих працівників; працівникам Татарбунарського ліцею імені В.З. Тура, майно яких постраждало внаслідок обстрілу міста Татарбунари 22 вересня 2025 року; працівникам закладів освіти м. Одеси у зв'язку із підтопленням 30.09.2025 будинків та псуванням одягу, побутових речей, техніки, обладнання.

У червні 2025 року на базі ДЗОВ «Перлина» Одеської обласної організації Профспілки працівників освіти і науки України відбулася XII обласна спартакіада серед працівників освіти – членів Одеської обласної організації Профспілки працівників освіти і науки України, організаторами якої є Одеська обласна організація Профспілки працівників освіти і науки

України та Департамент освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації. Участь у змаганнях взяли 19 команд - це 272 представники з 44 територіальних громад та 2 закладів вищої освіти м. Одеси. Освітняни боролися за перемогу в 4 видах спорту: дартс, шахи, настільний теніс та волейбол. У загальнокомандному заліку з усіх видів спорту перемогу виборола команда Березівської об'єднаної організації Профспілки, II місце посіла команда Великомихайлівської об'єднаної організації Профспілки, III місце – Подільської міської організації Профспілки.

Підбиваючи підсумки виконання Угоди, потрібно відзначити, що Сторони докладали спільних зусиль для забезпечення реалізації її положень. Водночас необхідно визнати, що забезпечення реалізації положень щодо підвищення заробітної плати освітян в умовах воєнного стану, встановлення доплат і надбавок безпосередньо залежить від обсягів фінансування галузі з державного та місцевих бюджетів.

Департамент освіти і науки Одеської обласної державної адміністрації та комітет Одеської обласної організації Профспілки працівників освіти і науки України, визнаючи соціальний діалог найбільш перспективним і конструктивним видом соціального партнерства у відстоюванні законодавчо встановлених прав та гарантій освітян та студентів, продовжать цю роботу, а також розпочнуть напрацювання пропозицій до проекту нової обласної Угоди.

Голова Одеської обласної організації
Профспілки працівників освіти і науки
України

 Любов КОРНІЙЧУК